

LLOYD'SOV STANDARDNI OBRAZAC UGOVORA O SPAŠAVANJU (LOF 1995)

PREDGOVOR

Lloyd'sov standardni obrazac ugovora o spašavanju (Lloyd's Standard Form of Salvage Agreement - skraćeno Lloyd's Open Form - LOF) najznačajnije je autonomnopravno vrelo pomorskog instituta spašavanja. Povijest toga obrasca duga je preko sto godina. Danas je u primjeni obrazac LOF 1995. Prethodio mu je obrazac LOF 1990.

Najznačajnije promjene unesene u taj obrazac vezane su za njegovu redakciju iz 1980. godine - LOF 80. Tada je po prvi puta u pravo spašavanja, na temelju svježeg iskustva iz nezgode broda Amoco Cadiz (1978.), radi zaštite morskog okoliša uveden u stanovitaj mjeri izuzetak od općeprihvaćenog i davno utemeljenog načela da bez korisnog rezultata ne postoji ni pravo na nagradu. Obrazac LOF 90. i obrazac LOF 95. u tom pogledu idu još i dalje, doslovno uvrštavajući u obrazac najznačajnije odredbe Konvencije o spašavanju iz 1989. godine. Na taj su se način u praksi putem ugovornih odredaba načela te konvencije primjenjivala i prije njena stupanja na snagu kao međunarodnopravnog instrumenta. Revizijom iz 1995. godine obrazac LOF je tekstualno poboljšán i nadopunjen novim odredbama. Te promjene, međutim, nisu značajnije izmijenile prijašnji sadržaj tog obrasca.

Osnovni razlog za reviziju obrasca LOF 90. proizašao je iz činjenice što je u međuvremenu Velika Britanija ratificirala Konvenciju o spašavanju iz 1989. godine i tekst Konvencije unijela u svoj Merchant Shipping (Salvage and Pollution) Act, pa je valjalo uz stanovite dopune teksta čitav obrazac uskladiti s novim engleskim pravom spašavanja - zapravo Konvencijom o spašavanju iz 1989. godine. Na taj se način na čitav ugovor o spašavanju primjenjuju odredbe Konvencije, a ne samo one konvencijske odredbe koje su tekstualno uvrštene u sam obrazac, kao što je to bio slučaj s obrascem LOF 90.

Temeljna je karakteristika obrasca LOF 95., isto tako kao i verzije koje su mu prethodile, da bez korisnog rezultata nema ni prava na nagradu. To se vidi iz samog njegovog naslova - "NO CURE - NO PAY".

Osim toga, taj obrazac karakteriziraju i sljedeće obilježja:

- Spašavatelj se ugovorom obvezuje da će uložiti ne samo krajnje napore u spašavanju imovine u opasnosti nego istodobno nastojati spriječiti nastanak štete ili smanjiti štetu okolišu;

- Visinu nagrade za spašavanje utvrđuje arbitraža u Londonu na način predviđen ugovorom;
- Brodar broda u opasnosti i njegove osobe potupno će surađivati sa spašavateljem. Spašavatelj ima pravo razborito se koristiti strojevima, uređajima, opremom i zalihama broda u opasnosti radi spašavanja bez plaćanja naknade;
- Poslije završene usluge spašavanja spašavatelj će obavijestiti Council of Lloyd's (Vijeće Lloyd'sa) o visini jamstva koje traži od svakog pojedinog interesa;
- Vlasnik broda u opasnosti dužan je uložiti sve svoje snage da dobije razmjerno jamstvo od vlasnika tereta prije predaje tereta;
- U slučaju da spašavanje nije dalo koristan rezultat, brodar broda u opasnosti dužan je spašavatelju pružiti jamstvo za njegovu "posebnu naknadu";
- Spašavatelj ima pomorsko založno pravo (privilegij) na spašenoj imovini dok mu se ne pruži jamstvo za plaćanje nagrade za spašavanje. Bez suglasnosti spašavatelja zabranjeno je micanje spašene imovine iz mjesta gdje je spašavanje završeno;
- Jamstvo mora biti pruženo od osobe prihvatljive za spašavatelja ili osobe prihvatljive za Council of Lloyd's i sa sjedištem u UK;
- Nakon što je pruženo jamstvo, ili po zahtjevu stanaka, Vijeće će imenovati arbitra - pojedinca. Stranka nezadovoljna arbitražnom odlukom može Vijeću izjaviti žalbu. Tada Vijeće imenuje posebnog arbitra - za rješavanje žalbe. Njegova je odluka u arbitražnom postupku konačna;
- U obrazac LOF doslovno je preneseno više odredaba Konvencije o spašavanju, 1989. Naročito je značajno da su prenesene odredbe o kriterijima za određivanje nagrade za spašavanje i odredbe o pravu na "posebnu naknadu";
- Potpisivanjem obrasca LOF stranke ugovaraju primjenu engleskog prava na ugovor i arbitražu. Stranke mogu ugovoriti i pravo neke druge države.

Koristimo ovu priliku da naglasimo kako postoji neodgodiva potreba da se i naš domaći obrazac ugovora o spašavanju uskladi s novim rješenjima u hrvatskom pravu spašavanja. Odredbe Pomorskog zakonika usklađene su s Konvencijom o spašavanju iz 1989., pa bi valjalo, po našem mišljenju, naš ugovorni obrazac, poput obrasca LOF, uskladiti s načelima toga zakona i Konvencije. Predlažem da *code name* novoga obrasca bude: *Salvage Agreement - CROATIA Form*.

Prof.dr. Drago Pavić
Viša pomorska škola, Split